

بررسی ایمونوهیستوشیمی آدنوم‌های هیپوفیز و مقایسه آن با تظاهرات بالینی در ۱۰۲ نمونه بلوک پارافینی

چکیده

طبقه‌بندی معمولی آدنوم‌های هیپوفیز برای تعیین نوع سلول‌های آدنوم هیپوفیز و عملکرد آن‌ها کافی نبوده و گاهی عدم تطابق بالینی با نوع سلول‌های مترشح‌شده مشاهده می‌شود. علاوه بر آن در بعضی از آدنوم‌های هیپوفیز میزان ترشح در خون بسیار کم بوده و سطح خونی هورمون غیرقابل تشخیص می‌باشد. هدف اصلی در این مطالعه تعیین نوع ترشح سلول‌ها در آدنوم‌های هیپوفیز براساس رنگ‌آمیزی ایمونوهیستوشیمی و سپس مقایسه آن با علائم بالینی بیمار بوده است. همچنین مقایسه‌ای بین طبقه‌بندی براساس ایمونوهیستوشیمی و طبقه‌بندی مورفولوژی (رنگ‌آمیزی هماتوکسیلین-اُئوزین) انجام گردید. در این مطالعه ۱۰۲ بلوک پارافینی با تشخیص آدنوم هیپوفیز که دارای شاخص هورمونی GH, LH, PRL, FSH, TSH, ACTH بودند و با روش ایمونوپراکسیداز رنگ‌آمیزی شدند و علائم بالینی بیماران نیز از پرونده‌های آن‌ها استخراج گردید. سپس نتایج مورد مقایسه قرار گرفت. محدوده سنی بیماران ۱۰ تا ۶۷ سال (میانگین ۳۹/۲۵) و نسبت زن به مرد ۱۰ به ۷ بود. بیست‌وشش‌ونیم درصد آدنوم‌ها غیر عمل‌کردی، ۱۴/۷٪ تولیدکننده GH، ۸/۸٪ تولیدکننده PRL، ۴/۹٪ تولیدکننده ACTH، ۲٪ تولیدکننده TSH و ۴۸/۱٪ تولیدکننده چند هورمون بوده‌اند. بین آدنوم‌های اسیدوفیل با ترشح PRL و GH و نیز آدنوم‌های بازوفیل با ترشح ACTH و آدنوم‌های کروموفوب با ترشح PRL و GH، ارتباط معنی‌دار آماری وجود داشت ($P < 0.05$) و در سایر موارد ارتباطی مشاهده نشد. به عنوان نتیجه‌گیری کلی می‌توان گفت از آن‌جا که در موارد زیادی از آدنوم‌های هیپوفیز، رابطه معنی‌داری بین نوع هورمون‌های مترشح با نوع مورفولوژیک آدنوم در رنگ‌آمیزی هماتوکسیلین-اُئوزین وجود نداشت، به نظر می‌رسد رنگ‌آمیزی ایمونوهیستوشیمی برای تقسیم‌بندی آدنوم‌ها به عنوان یک راهنمای مهم در تشخیص صحیح و درمان مناسب ضروری باشد.

کلیدواژه‌ها: ۱- آدنوم هیپوفیز ۲- ایمونوهیستوشیمی

۳- GH, PRL, FSH, LH, TSH, ACTH

I دکتر سیدمحمد توانگر

I دکتر سعیده سروریان

*دکتر باقر لاریجانی II

III دکتر محسن نبیونی

IV دکتر فاطمه بندریان

این مقاله خلاصه‌ای است از پایان نامه دکتر سعیده سروریان جهت دریافت درجه دکترای تخصصی آسیب‌شناسی به راهنمایی دکتر سیدمحمد توانگر و مشاوره دکتر باقر لاریجانی، سال ۱۳۸۲. همچنین این مطالعه تحت حمایت مالی مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم انجام شده است. (I) استادیار آسیب‌شناسی، بیمارستان دکتر شریعتی، خیابان کارگر شمالی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تهران. (II) استاد و فوق تخصص بیماری‌های غدد داخلی و متابولیسم، مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم، بیمارستان دکتر شریعتی، خیابان کارگر شمالی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی تهران. (*مؤلف مسئول) (III) جراح و متخصص بیماری‌های مغز و اعصاب. (IV) پزشک عمومی